

Sygn.akt III AUa 181/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Barbara Orechwa-Zawadzka

Sędziowie: Bożena Szponar - Jarocka

Sławomir Bagiński

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 30 czerwca 2020 r. w B.

sprawy z odwołania W. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o emeryturę pomostową

na skutek apelacji wnioskodawcy W. P.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 22 stycznia 2020 r. sygn. akt V U 565/19

I. oddala apelację;

II. odstępuje od obciążania wnioskodawcy kosztami zastępstwa procesowego organu rentowego za II instancję.

S. B. (2) O. B. S. – J.

Sygn. akt III AUa 181/20

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z 18 kwietnia 2019 r., wydaną na podstawie przepisów Ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1270) oraz Ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1924 ze zm.), odmówił W. P. prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Do pracy wykonywanej w szczególnych warunkach w myśl art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych został zaliczony okres zatrudnienia od 1 stycznia 1981 r. do 31 lipca 1986 r., w łącznym wymiarze 5 lat i 7 miesięcy. Zakład nie zaliczył do pracy w szczególnych warunkach (w rozumieniu art. 49) okresów od 15 października 1977 r. do 23 października 1978 r., od 3 listopada 1980 r. do 31 grudnia 1980 r., od 1 września 1986 r. do 13 marca 1990 r., od 1 czerwca 1990 r. do 30 kwietnia 1991 r., od 1 maja 1991 r. do 5 sierpnia 1991 r. oraz od 12 sierpnia 1991 r. do 22 września 1995 r.,

ponieważ pracodawca nie potwierdził, że ubezpieczony w tych okresach wykonywał pracę wymienioną w załączniku 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd Okręgowy w Białymstoku, który rozpoznawał odwołanie W. P. od tej decyzji, wyrokiem z 22 stycznia 2020 r. oddalił odwołanie i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Z ustaleń Sądu wynikało, że W. P. urodził się (...) Na dzień 31 grudnia 2008 r. udowodnił 35 lat, 5 miesięcy i 2 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 5 lat, 7 miesięcy pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych. Stosunek pracy wnioskodawcy ustał 31 stycznia 2018 r. w wyniku rozwiązania na mocy porozumienia stron, zgodnie z art. 30 § 1 pkt 1 Kodeksu pracy w zw. z art. 10 Ustawy z dnia 13 marca 2003 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy. ZUS odmówił ubezpieczonemu prawa do emerytury pomostowej, wskazując, że wnioskodawca na dzień 1 stycznia 2009 r. nie udowodnił okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 Ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych. Zakład nie zaliczył do pracy w szczególnych warunkach (w rozumieniu ww. przepisów) następujących okresów: od 15 października 1977 r. do 23 października 1978 r., od 3 listopada 1980 r. do 31 grudnia 1980 r. w (...) w C., od 1 września 1986 r. do 13 marca 1990 r., od 1 czerwca 1990 r. do 30 kwietnia 1991 r. w Zakładzie (...), od 1 maja 1991 r. do 5 sierpnia 1991 r. w (...) Serwis sp. z o.o. oraz od 12 sierpnia 1991 r. do 22 września 1995 r. w Przedsiębiorstwie (...) Spółka z o.o., ponieważ pracodawca nie potwierdził, że ubezpieczony w tych okresach wykonywał pracę wymienioną w załączniku 1 lub 2 do ustawy o emeryturach pomostowych.

Sąd przytoczył przepis art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych oraz art. 49 ustawy, stwierdzając, że w sytuacji, gdy wnioskodawca nie kontynuował po 31 grudnia 2008 r. pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu ustawy o emeryturach pomostowych, należało ustalić, czy praca wykonywana przez niego przed tą datą, może być zakwalifikowana jako praca w warunkach szczególnych w rozumieniu tej ustawy. Po przeprowadzeniu dokumentacji pracowniczej i przesłuchaniu świadków na okoliczność warunków wykonywania pracy przez wnioskodawcę w okresie jego aktywności zawodowej przed 1 stycznia 2008 r., Sąd doszedł do przekonania, że skarżący nie udowodnił co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy o emeryturach i rentach pomostowych, i z tego powodu oddalił odwołanie (art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.).

Apelacje od powyższego wyroku złożył W. P., zarzucając:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez nietrafne przyjęcie, że odwołujący W. P., będąc zatrudniony w Lokomotywowni w C. w okresie od 15 października 1977 r. do 31 grudnia 1980 r. oraz w Zakładzie (...) w okresie od 1 września 1986 r. do 30 kwietnia 1991 r. i od 1 maja 1991 r. do 5 sierpnia 1991 r. oraz w Przedsiębiorstwie (...) sp. z o.o. w okresie od 12 sierpnia 1991 r. do 13 czerwca 1997 r. nie udowodnił, że wykonywał prace w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 Ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz.U. z 2018 r., poz. 1924), mimo że wykonywana przez odwołującego praca uzasadnia zaliczenie jej jako wykonywanej w warunkach szczególnych, jak również przez nietrafne niezliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresu odbywania przez odwołującego służby wojskowej w okresie od 24 października 1978 r. do 10 października 1980 r.;
2. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału przez nietrafne przyjęcie, że odwołujący W. P. nie posiada 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych i nie spełnia warunków określonych w art. 49 pkt. 3 Ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych jakkolwiek zebrany w sprawie materiał wskazuje na spełnienie przez odwołującego powyższego warunku;
3. naruszenie prawa procesowego, a w szczególności art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. przez brak wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, a w szczególności zeznań świadków J. P. E. W., P. G., M. K., P. N., E. M. oraz świadectw wykonywania pracy w szczególnych warunkach stale i w pełnym wymiarze, z których wynika spełnienie przez odwołującego wymogu 15-letniej pracy w szczególnych warunkach.

Wskazując na te zarzuty, W. P. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i przyznanie emerytury pomostowej po ukończeniu 60 lat, tj. od 19 marca 2019 r., i zasądzenie od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział B. na jego rzecz kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania z uwzględnieniem kosztów procesu za drugą instancję.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna. Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne oraz ocenę prawną dokonaną przez Sąd pierwszej instancji.

Przedmiotem roszczenia wnioskodawcy było prawo do emerytury pomostowej. Skarżący nie kwestionował faktu niewykonywania po dniu 1 stycznia 2009 r. pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu Ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, bowiem w okresie od 1 kwietnia 2002 r. do 31 stycznia 2018 r. był zatrudniony jako pracownik gospodarczy na Politechnice B.. W tej sytuacji podstawy prawnej żądania wnioskodawcy nie mógł stanowić art. 4 ww. ustawy.

Sąd pierwszej instancji przeanalizował możliwość zastosowania art. 49 ustawy. Zgodnie z tym przepisem prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która: 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12; 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Sąd pierwszej instancji prowadził postępowanie dowodowe w kierunku ustalenia, czy na dzień 1 stycznia 2009 r. skarżący legitymował się co najmniej 15-letnim stażem pracy w warunkach szczególnych w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych.

Z akt osobowych wnioskodawcy wynikało, że był zatrudniony:

1) od 15 października 1977 r. do 31 lipca 1986 r. w (...) w C. początkowo jako rzemieślnik (od 15 października 1977 r. do 31 grudnia 1980 r.), a następnie jako młodszy maszynista pojazdu trakcyjnego spalinowego (od 1 stycznia 1981 r. do 31 lipca 1986 r.) – okres uwzględniony przez ZUS jako praca w szczególnych warunkach w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach pomostowych); od 24 października 1978 r. do 10 października 1980 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową;

2) od 1 września 1986 r. do 5 sierpnia 1991 r. w Zakładzie (...) początkowo jako monter kołowy (od 1 września 1986 r. do 30 kwietnia 1991 r.), a następnie jako brygadzysta-monter kotłów (od 1 maja 1991 r. do 5 sierpnia 1991 r.); na te okresy zatrudnienia pracodawca wystawił wnioskodawcy świadectwa pracy w szczególnych warunkach (w aktach rentowych);

3) od 12 sierpnia 1991 r. do 13 czerwca 1997 r. w Przedsiębiorstwie (...) spółka z o.o., w tym w okresie od 12 sierpnia 1991 r. do 22 września 1995 r. jako monter kotłów – praca w szczególnych warunkach.

Przesłuchani w sprawie świadkowie: J. P., E. W. i P. G. potwierdzili pracę wnioskodawcy w okresie od 15 października 1977 r. do 31 lipca 1986 r. - w warsztacie, w kanałach remontowych, była to ciężka „brudna” praca. Świadkowie M. K. i P. N. pracowali razem z odwołującym od 1 września 1986 r. do 5 sierpnia 1991 r. i zeznali, że była to praca w kotłowni i na powietrzu w brudnych warunkach, w temperaturze sięgającej 50#C, przy zapyłaniu, uszczelnieniach azbestowych, w hałasie. Świadek E. M. zatrudniony z odwołującym w okresie od 12 sierpnia 1991 r. do 13 czerwca 1997 r. zeznał o pracy montera kotłowego (naprawa kotłów, elektrofiltrów, wentylatorów).

Sąd pierwszej instancji ocenił, iż materiał dowodowy nie dał podstaw do ustalenia, iż wnioskodawca w ww. okrasach wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, z wyjątkiem uwzględnionego już przez ZUS okresu młodszego maszynisty pojazdu

trakcyjnego spalinowego (od 1 stycznia 1981 r. do 31 lipca 1986 r.), która to praca jest wymieniona w załączniku nr 2 pkt 5 do ustawy. Pozostałe stanowiska zajmowane przez skarżącego nie występują w załączniku nr 1 i nr 2 do ustawy. W szczególności twierdzenia końcowej części apelacji, jakoby czynność wykonywana przez W. P. można było zakwalifikować jako praca wymieniona w załączniku nr 1 pod poz. 1 (praca bezpośrednio przy przeróbce mechanicznej węgla oraz rud metali lub ich wzbogaceniu), poz. 28 (praca bezpośrednio przy spawaniu łukowym lub cięciu termicznym w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze, z utrudnioną wentylacją (podwójne dna statków, zbiorniki, rury itp.) i poz. 32 (prace bezpośrednio przy przetwórstwie materiałów zawierających azbest lub prace rozbiórkowe związane z ich usuwaniem), nie mają żadnego uzasadnienia i potwierdzenia w zebranych dowodach. Prace spawalnicze, do których wykonywania wnioskodawca miał kwalifikacje, były jedynie jednym z elementów wykonywanej przez niego pracy monterów kotłów, nie były zatem wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, a ponadto ich wykonywanie miało miejsce zarówno wewnątrz kotłów, jak i na zewnątrz, a zatem nie były to prace spawalnicze wykonywane stale w pomieszczeniach o bardzo małej kubaturze.

Zeznania świadków, których wiarygodności Sąd pierwszej instancji zasadnie nie podważył, potwierdzają pracę wnioskodawcy w uciążliwych warunkach, ale nie dają podstaw do kwalifikacji w załącznikach nr 1 i nr 2 do ustawy.

Konkludując, należy stwierdzić, że zarzuty apelacji są nietrafne, co powoduje, iż apelacja jako niezasadna podlegała oddaleniu (art. 385 k.p.c.).

O kosztach zastępstwa procesowego organu rentowego w drugiej instancji orzeczono na podstawie art. 102 k.p.c., uznając, iż wnioskodawca pozostający bez pracy i stałego źródła utrzymania, którego roszczenie o emeryturę zostało prawomocnie oddalone, nie powinien być obciążony kosztami wywołanymi udziałem radcy prawnego po stronie wygrywającej spór.

S. B. (2) O. B. S.-J.